

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Motenje posesti ribištva na svetu, o katerem je dvom, spada li v tuzemstvo ali pa v inozemstvo. Pristojnost tuzemskega sodišča po §-u 84 jur. n.? Razveljavljenje soglasnih nižesodnih odločb, ki sta se izrekli za tuzemsko pristojnost, po §-u 42. jur. n. glede na administrativne podatke, da sporni svet leži dejansko (§ 81. jur. n.) na Hrvatskem, čeprav je v zemljiški knjigi in v katastru občine štajerske.

(Konec.)

Rekurzno sodišče v Mariboru ni ugodilo rekurzu tožencev.

Razlogi.

Toženci se pritožujejo proti končnemu sklepu:

- 1.) ker se njihovemu ugovoru glede nepristojnosti sodišča ni ugodilo;
- 2.) ker se je ugodilo tožbenemu zahtevku v glavni stvari;
- 3.) ker besedilo končnega sklepa ne odgovarja niti tožbenemu zahtevku, niti dejstvenemu uspehu razprave;
- 4.) zaradi pomankljivosti razprave.

Rekurz pa je v vseh točkah neutemeljen in njegova vsebina ni po tem, da bi povzročila meritorno razsojo v korist tožencev.

Ad 1.

Po krajevnem ogledu, po mapi in navedbi zvedenca je sicer dognano, da zemljiška parcela 591/22 d. o. Obrež s točko »p« vred, ki je za dejstvo motenja merodajna, spada po zmislu novo dobljene in novo obmejničene deželne meje med Štajersko in Hrvatsko — ta meja se je l. 1900 sporazumno in po nalogu obojestranske vlade odredila — k Hrvatski, a ne k Štajerski. Vzlic temu je glasom zemljiškoknjžnega izpiska in posestnih pol c. kr. davčnega urada v Ormožu dognano, da se le-ta parcela kakor tudi sosednje parcele n. pr. 591/16 in druge jako obsežne parcele na priliko 591/1 ta čas nahajajo v štajerskem katastru in zemljiški knjigi in so tukaj obdačene. Razen tega

je razprava dognala, da se je novo dobljena meja za sedaj le začasno s stopiči označila, da se nameravanih novih mejnikov v določenih točkah 17, 18, 19 in 20 še niti ni postavilo, in da se katastrska izvršitev te mejne črte, ki bode pač povzročila svojčas izločitev teh parcel iz štajerskega katastra in njihov prepis hrvatskemu katastru, niti ni začela, kamo li izvršila.

Glede na to je prvemu sodniku pritrjevati, da morajo štajerska sodišča glede teh parcel tako dolgo ostati pristojna, dokler so te parcele v štajerskem katastru.

Pa tudi nadaljnjim izvajanjem prvega sodnika o uporabnosti §-a 84 jur. n. na le-to pravdo, je za vsekakor možni slučaj pritrjevati, če bi bile te parcele ali vsaj njih del že danes tudi v hrvatskem katastru; kajti v tem slučaju bi imel tožnik zares po zmislu §-a 84 jur. n. na prosto, tožbo vložiti ali pri štajerskem ali pri hrvatskem sodišču.

Na temelju te za vprašanje pristojnosti velevažne pravice tožnikove je prvi sodnik tudi opravičeno odklonil ponujene dokaze tožencev, s katerimi so hoteli dokazati, da pripadajo predmetne parcele k Hrvatski, da so vkatastrovane in obdačene na Hrvaškem, ker to dejstvo tukaj ni odločilnega pomena za vprašanje o pristojnosti.

Glede na tozadevne, v bistvu prikladne in prave razloge prvega sodnika, je bilo vsa dotična rekurzna izvajanja odkloniti.

Ad 2.

Tožbeni zahtevak je v bistvu proti vsem trem tožencem zakonito utemeljen; preklicnega prekarija po zmislu §-a 345 o. d. z. ni najti v dogovorih med drugotožencem V. in pričo M., potrjenih po pričah A. M. in M. K. glede daljnjega izvrševanja lova in ribičije do 1. julija 1904 in sicer tem manj, ker toženci izrecno pripoznavajo, da niso, dokler ni bila ribičija dana v zakup tretjetožencu, t. j. do marca 1904, nikoli lovili na spornem svetu, in ker se je na drugi strani s pričami dokazalo, da je dotlej tožnik vedno sam ribaril ali ribariti dal.

Tozadevnih pravic prvotoženca, če sploh obstoje, torej v obsegu pričujoče posetne pravde po zmislu §-a 457 c. pr. r. sploh ni moči upoštevati, nego jih je po potrebi v posebni

petitorni pravdi uveljaviti, v le-tej posestni pravdi se pa nanje po §-u 339 o. d. z. ni ozirati.

Tudi v rekurzu izrečeno pripoznanje, da se je ribičija dala v zakup tretjetožencu le po pomoti, češ, ta lovska zakupna doba je že 1. januarja 1904 nehala, in da tretjetoženec, ker dobroverni zakupnik, nikakor ni zakrivil motenja posesti, nikakor ne izpreminja objektivnega pričujočega motenja tožnikove posesti in njegove po §-u 339 o. d. z. utemeljene pravice do tožbe.

Pripoznana dejstva, namreč da se je ribičija dala v zakup tretjetožencu, da se je postavilo prepovedno ploščo na parceli 591/22 in da se je povzročila razglasitev pri cerkvi, — ne utemeljujejo sama ob sebi še motenja tožnikove stvarne posesti, pač pa značijo tem zdatnejše motenje tožnikove pravne posesti, proti kateri je tožnik opravičen, brani se, kakor proti motenju stvarne posesti.

Prav tako je brez pomena, če in kako dolgo so tožnikovi ribiči na prepirnem torišču še poleg toženčevih ribičev ribarili; kajti že ribičija, (potrjena po pričah M. K. in R. R.) toženčevih ribičev I. H. in T. Š. popolnoma zadostuje, da se motenje tožnikove pravne posesti zakonito utemelji.

Rekurzna izvajanja tožencev so torej, kar zadeva glavno stvar, nemerodavna.

Ad 3.

Kar pa zadeva štilizovanje in besedilo razsodila, se to sicer s tožbenim zahtevkom ne strinja povsem, in se tudi poznej ni premenil tožbeni zahtevk. Vzlic temu je po gorenjih izvedbah reči, da razsodilo ne nasprotuje podatkom razprave, ker toženci poleg svojih drugih pripoznanj tudi v rekurzu izrecno navajajo, da so za vse odgovorni.

Za kako stilistično predrugačbo ali uradno popravo razsodila tudi sicer ni nobenega povoda, tem manj, ker vsi trije toženci v vsakem slučaju z glavno stvarjo in tudi s stroški propadejo, in torej na njihovi strani ni najti materialno-pravnega interesa.

Ad 4.

Slednjič tudi ni najti pomanjkljivosti razprave v nobenem oziru, posebno ne zaradi odklonitve toženčevih protidokazov o

tem, ali pripada prepirni svet k Hrvatski. Za to vprašanje je namreč po prvosodnih ugotovitvah in po razlogih ad 1. povsem brez pomena, ali je prepirni svet morda v resnici v katastru hrvatskem ali ne; prav tako brez pomena so izjave, ki so jih baje obojestranski politični zastopniki pri omejitvenju bili oddali glede lovskih pravic; bila je tedaj prvosodna odklonitev vseh zadevnih dokazov le opravičena.

Iz teh razlogov je bilo rekurz tožencev, ker popolnoma neutemeljen, zavrnilo.

C. k. r. najvišje sodišče je (na remonstracijo toženca grofa B., morebiti posredovanjem ogrskega ministrstva) vsled predloga pravosodnega ministrstva kakor vrhovnega upravnega oblastva po zmislu § 42 jur. n. izdalo odločbo z dne 18. julija 1905 št. 11653:

Končni sklep c. kr. okrajnega sodišča v Ormožu z dne 2. julija 1904 C 33/4-17 in sklep c. kr. okrožnega sodišča v Mariboru z dne 22. avgusta 1904 R I 125/4, kakor tudi vse sodno postopanje pred tema sklepoma se kakor nično razveljavlja, in mora vsaka stranka trpeti svoje pravnice in rekurzne stroške.

Razlogi.

Po §-u 81 jur. n. spadajo pravde zaradi motenja posesti pred sodišče, v čigar okrožju leži zadevna nepremičnina. Iz tega izhaja, da sodiščem pri motenju posesti glede takih nepremičnin, ki se ne nahajajo v ozemlju veljavnosti jur. norme, ki se torej nahajajo v inozemstvu, ne pristojajo sploh nobeno sodstvo; da so marveč take pravnice stvari od tuzemskega sodstva izvzete.

Tako je v le-tej pravdi, kajti iz zadevnih pravnih spisov, osobito iz izreka zvedenca Jakoba S. izhaja, da leži sporni svet vsled označitve deželne meje po avstrijski in ogrski vladi iz leta 1900 na hrvatskem ozemlju.

Okolščine, iz katerih sta niži sodišči utemeljevali svojo podsodnost, namreč da je prepirni svet še vedno vknjižen v zemljiški knjigi okrajnega sodišča v Ormožu in tudi v tuzemskem katastru, in da se še omejitvenje označene deželne meje ni izvršilo, so popolnoma brez pomena, kajti po §-u 81 jur. n. je za pristojnost tuzemskih sodišč merodavno samo to, da zadevni sporni svet leži v tuzemstvu, ne pa tudi, da je v tuzemski

zemljiški knjigi vpisan in tuzemsko vkatastrovan, in prav tako ni moči dogovoru zaradi meje odrekati veljave zaradi tega, ker se še omejničenje dogovorjene meje ni izvršilo.

V tem oziru zadošča sporazumljenje obeh vlad, katero sta priobčila c. kr. ministrstvo za notranje stvari z dne 26. maja 1905 št. 20532, dejansko odobrilo ogrsko ministrstvo za notranje stvari že leta 1901 in avstrijsko ministrstvo za notranje stvari leta 1902. Sicer pa je pripomniti, da leta 1900 ni šlo za novo sporazumljenje glede meje, ampak samo za revizijo že leta 1844 sporazumno določene mejne črte, torej samo za to, da se poiščejo mesta cele vrste takrat postavljenih, med tem izginolih mejnih znamenj, kakor to izhaja iz dopisa štajerskega namestništva z dne 20. maja 1904 št. 21765, tako da se je torej določitev meje, vsled katere se je sedaj sporni svet odkazalo hrvatskemu ozemlju, še takrat pravoveljavno dogovorila; o tem je v pravnem aktu tudi uradno potrdilo kralj. ogrskega komitatnega oblastva v Varaždinu z dne 30. maja 1904 št. 6413 ex 1904.

Ker sta nižji sodišči v le-tem slučaju razsojali stvar, ki je tuzemskemu sodstvu odvzeta, je bilo predlogu pravosodnega ministrstva ugoditi in po zmislu §-a 42 jur. n. ukreniti, da se razveljavi oba nižjesodna sklepa in vse postopanje pred njima.

Izrek o stroških je oprt na določbi zadnjega odstavka §-a 51 c. pr. r., ker nedostaje predpogojev prvih dveh odstavkov tega §-a.

Pripomnja priobčevalčeva.

Zemljiškoknjižna mapa in kataster sta iz leta 1824 in 1876; na stotine predmetnih parcel je vknjiženih v novi zemljiški knjigi od početka 1887, 1888; vzlic sporazumni določitvi meje iz leta 1844 je ostala naša zemljiška knjiga, naš kataster, naš davek, naše novačenje v teh krajih živo. Dodati je še, da so se vse predmetne, neštevilne zemljiške parcele pri ustanovitvi nove zemljiške knjige glasom zapisnika od 4. septembra 1866 sprejele v novo zemljiško knjigo, osobito tudi zadevna parcela 591/22; ediktalni rok je bil potekel z dne 30. aprila 1888. Slednjič je glede sosedne občine Frankovci, ki istotako meji na Hrvatsko pri vl. št. 68 te kat. občine zabeležena knjižna zaznamba:

na podlagi krajevne poizvedbe od 13. aprila 1887 se s tem znanjuje, da se krajevne poizvedbe glede parcel 465, 487, 530/2 zaradi sporne meje napram Hrvatski niso dokončale.

Žal, da se vrhovno sodišče ni oziralo na vse druge na prvi in drugi instanci dognane razloge za tuzemsko pristojnost. Po odločbi vrhovnega sodišča je nedotakneno ostalo dejstvo, da je tuz. sodišče vendar le nedvomno pristojno vsaj v nekaterih, osobito zemljiškoknjižnih stvareh. Če pa je temu tako, potem stoji istotako načelo, enotne in nerazdelne pristojnosti enega in istega sodnega okrožja, namreč načelo, da mora biti pristojno tuzemsko sodišče v svojem okrožju za vse stvari, če je pristojno vsaj za nekatere. Z navedeno odločbo vrhovnega sodišča se torej krši to načelo enotne pristojnosti.

Nadalje se pri novi ugotovitvi mejne črte 1900 ni nič drugega zgodilo, kakor določilo se je, kje je šla mejna črta leta 1844. In vzlic določeni meji leta 1844 je bila vendar pristojnost tuzemskega sodišča nedvomna.

Vrhovno sodišče tudi ničesar ne more navajati iz navedenega sporazumljenja obeh ministerstev iz leta 1901 oz. 1902 o tem, kdaj naj neha veljava dosedanje, in kdaj začne veljava nove meje, o kateri živ krst ni vedel ničesar; o kateri še tudi namestništvo v Gradcu v dobi tekoče pravde 20. maja 1904 ni vedelo ničesar drugega reči, kakor da se je leta 1900 iskala in našla stara mejna črta iz leta 1844.

Prva mapa o novo določeni meji je prišla zvedencu dva dni pred končno razpravo (1. julija 1904) uradoma od ministrstva v roke, sicer bi prepirne točke sploh ne bilo moči glede meje niti določiti.

Pri tem pa znaša mera tozadevnih obmejnih parcel skoraj več, nego polovico treh kat. občin, gotovo mnogo mirijametrov.

Vse to je pač jasen dokaz, da je v zadevnem ozemlju tuzemska državna oblast živa v vsem svojem gospostvu še po rešeni pričujoči pravdi in je bila in je še istotako letošnjega leta.

Vrhovno sodišče le temu položaju ne pripisuje nobenega pomena, marveč mu za pristojnost odreka vsako veljavo. In vendar po vseh naredbah, posebno vsled navedene knjižne zaznambe ob času tekoče in rešene pravde gotovo ni bilo jasno, ampak prav dvomljivo, kje da leži prepirna parcela, ali

na Štajerskem ali na Hrvatskem; in v tem slučaju ima po § 84 jur. n. tožitelj pravico do tožbe v obeh dvomljivih sodnih okrajih. —

Potemtakem in ob pičlosti vrhosodnih razlogov se mi zdi zadnji instanci odločilni razlog »ležeče stvari« zgolj mehanična razlaga, ki se pa zadostno ne ozira na vsa dana dejstva.

Dr. Fr. M.

b) Kad netko zatraži jednu od mjera, navedenih u čl. 73 III stavak mjenb. zak., to se imade povesti redoviti postupak a nipošto riješiti samu stvar „ex primo decreto“. Protiv zaključka kojim se udovoljuje s mjesta tražbi, dopušten je utok.

Tužiteljica E. P., za pustupka amortizacije i na temelju čl. 73 III st. mjenb. zak. zatraži, da bude naloženo tuženim B. i M. da u tri dana pod prijetnjom ovrhe polože na sudu iznos od kr. 300 u podmirenje mjenice od 19. veljače 1903, prihvaćene, odnosno potpisane od njih tuženika — čemu bje udovoljeno zaključkom prvostepenog suda.

Utok sutuženika M. po drugostepenoj molbi bje odbačen kao nedopušten, jere da pobijani zaključak jeste nalog na sudbeni polog svote izgubljene mjenice, koji polog mora da se smatra kao uvjetni platež te po §§-ima 552 i 559 gr. p. ne može se pobijati pravnim lijekom.

Na previdni utok sutuženog M. c. kr. vrhovni sud prihvatio je zaključak od 10. srpnja 1906 br. 11014, kojim se udovoljuje previdnom utoku, ukida pobijani zaključak i naređuje utočnome sudu, da uređuje po zakonu utokom M., ne gledeć na navedeni razlog nedopuštenosti istoga i da dotično uvaži trošak previdnog utoka, i to iz sljedećih razloga :

Drugi odsjek šestog dijela gragj. postupnika pozna samo dva slučaja kada se izdaje mjenični nalog: 1.) nalog izplate (§ 557); i 2.) nalog osiguranja (§ 558), koji poslijednji se izdaje na tužbu zbog osiguranja na osnovu čl. 25 i 29 mjen. zak. U nazočnom slučaju bje zatražen po čl. 73 III stav. mjen. zak. molbom polog dužne svote na temelju mjenice. Ote dvije odredbe mjen. zak. i ona mandatnog postupka (§ 548 gr. p.) sadržavaju

izuzetak od pravila, da se prije presugjenja imade saslušati protustranka, te ote odretbe ne mogu se analogno primijeniti na upitni slučaj.

Izreka o trošku previdnog utoka osniva se na drugoj izreci prvog stavka § 52 gr. p. —

Na to utočni sud prihvatio je utok sutuženog M. te u preinačenju napadnutog zaključka nije udovoljio predloženomu nalogu »ex primo decreto« spram sutuženog M. za polog mjenične svote od kr. 300 c. s. c. i naložio je prvomu sudu, da povede na tužbu redoviti postupak uvaživ trošak utoka, i to iz razloga, što mandatni postupak jeste pripustiv samo u navedenim po zakonu slučajevima, dočim o mjeničnoj pravnoj stvari za polog mjenične svote na temelju izgubljene mjenice ima da se razpravlja i sudi po redovitim pravilima postupnika.

Inače do razprave nije došlo, pošto se stranke vansudbeno nagodiše. —*rške*—

c) Prizivni spis ni po zakonu, če so prizivni razlogi v njem navedeni s pridržkom, da se utemelje šele na ustni prizivni razpravi (§-i 462, 467 št. 3, 471 št. 3, 483 in 498 c. pr. r.).

Toženec Z. je proti rāzsodbi okr. sodišča v Ljubljani od 9. maja 1906 opr. št. C V 15/6-5 vložil po svojem odvetniku priziv, v katerem je naglašal, da izpodbija rāzsodbo radi napačne ocene dokazov in radi napačne pravne presoje, in pristavil, da si »pridrūuje ta prizivna razloga utemeljiti šele na prizivni razpravi«.

C. kr. deželno prizivno sodišče v Ljubljani je v nejavni seji s sklepom od 26. junija 1906 opr. št. Bc III 88/6-1 priziv zavrglo po zmislu §-ov 471 št. 3, 474 odst. 2 in 467 št. 3 c. pr. r.

Razlogi.

Priziv je bilo zavreči, ker v prizivnem spisu označena prizivna razloga napačne ocene dokazov in napačne pravne presoje s pridržkom utemeljevanja šele na prizivni razpravi nikakor ne zadostujeta.

Zakon v §-u 467 št. 3 c. pr. r. zahteva za potreben rekvizit vsakega prizivnega spisa med drugimi tudi kratko navedbo

razlogov izpodbijanja (prizivne razloge) t. j. jasno označenje tistih napak ali hib, na katerih hira po mnenju prizivatelja postopanje pred prvim sodnikom, oziroma prva sodba. Namen navedenega zakonitega določila je, da se prizivni predlogi gibljejo v trdnih mejah ter prijavijo že po celi vsebini tako, da se more prizivno sodišče držati v mejah, postavljenih mu z zakoni, §-om 462 odst. 1 c. pr. r.

Kakor ne zadostuje v označenje prizivnega razloga splošna trditev, da je izpodbijana sodba napačna ali krivična ali proti zakonu, ker ni razvidno, v kateri smeri je prvi sodnik dokaze napačno ocenil, ali zakaj je pravno pomotno razsodil, — prav tako ni zadostno, ako se isti zmisel v enako vrednih besedah izrazi, da se hoče sodbo izpodbijati radi napačne ocene dokazov ozir. radi napačne pravne presoje, če se zajedno ne navaja, v čem tiči dozdevna napaka.

Da je navedeno, čeravno po zmislu §-a 76 c. pr. r. samo kratko označenje napačnih prvosodnih premis izpodbijane sodbe potrebno, se razvidi tudi iz določbe §-a 526 zad. odst. c. pr. r. in sicer ne samo radi tega, ker je le na ta način prizivnemu nasprotniku možno, da se primerno pripravi za prizivno razpravo, ampak posebno še tudi radi tega, ker bi prizivatelju vendar še bilo na prosto voljo dano, z novimi utemeljitvami prizivnih razlogov nastopiti in bi se mu tudi omogočilo uveljavljenje napačne pravne presoje na primer tudi glede dispozitivnih pravnih načel tako glede zastaranja i. t. d. V tem pogledu pa mora ostati prizivno sodišče vendar le vezano na že po strankah stavljen predloge; ako bi se pa označeno načelo v nemar puščalo, bi se vsekakor nasproti zakonovemu določilu §-a 483 odst. 1 c. pr. r. ne zamoglo zabraniti pred drugačenja uveljavljenih prizivnih razlogov.

Priziv je torej bilo že v nejavni seji zavriniti.

Revizijskemu rekurzu vrhovno sodišče s sklepom od 2. avgusta 1906 ni ugodilo iz razlogov prizivnega sodišča, osobito ker je prizivno postopanje omejeno s prizivnim predlogom in mora prej le-ta biti po prizivnem razlogu določen ter individualiziran, a prizivni spis očitno ni po tem zakonovem predpisu (§-i 462, 467 št. 3, 471 št. 3, 483 in 498 c. pr. r.). —n.

Kazensko pravo.

Od katerega dne je računati dva, oziroma trimesečno dobo koluzijskega zavora po zmislu §-a 190 k. pr. r.?

Naslednji slučaj kaže, kako preporno nastane kako vprašanje v praksi, ako se zakon poslužuje presplošnega besedila. Neka ženska je bila 24. maja 1905 od mestne policije v *A* aretirana in 25. maja v zapor sodnega dvora privedena, ker je bila na sumu hudodelstva goljufije. Dne 27. maja je predlagalo državno pravdnništvo v *A*, katero je iz policijskega lista doznalo, da išče to žensko sodni dvor v *B* radi hudodelstva tatvine, da naj jo preiskovalni sodnik v *A* informativno zasliši, na njo izreče zavarovalni zapor radi begosumstva in spise odstopi sodnemu dvoru v *B*. To je preiskovalni sodnik v *A* še isti dan storil, pa začasno osumljenko pridržal v zaporu v *A*, ker so se zoper njo tu vršile poizvedbe radi hudodelstva goljufije, ki ni bila s tatvino v nikaki zvezi. Državni pravdnik v *B* je dne 30. maja predlagal pri preiskovalnem sodniku v *B*, da naj uvede zoper osumljenko preiskavo radi hudodelstva tatvine in naj izreče zoper njo preiskovalni zapor radi koluzijske nevarnosti (ne pa begosumstva). Preiskovalni sodnik v *B* je še 30. maja storil sklep po zmislu tega predloga in zaprosil preiskovalnega sodnika v *A*, da naj obdolženki naznani sklep s poukom o pravnih sredstvih, vendar naj ona ostane začasno še v zaporu v *A*. Ta zaprosba se je v *A* izvršila dne 3. junija in obdolženka se zoper ta sklep ni pritožila. Še le 25. junija je bila prestavljena v zapore sodnega dvora v *B* in je bila dne 4. avgusta izpuščena na prostost, ne da bi bilo višje deželno sodišče med tem rok koluzijskega zavora podaljšalo.

Ali je bila obdolženka več kakor dva meseca v koluzijskem zaporu? — § 190 k. pr. r. pravi enostavno, da začne dva, oziroma trimesečni zapor »vom Tage der Verhaftung«.

Veljaj za dan, ko je bila ženska zaprta, 24., ali 25., ali 30. maj, ali 3. junij? Prvi dan je bila ženska od policije prijeta, torej ta dan za sodno postopanje in za odgovornost sodnih organov ne more imeti pomena. Drugi dan (25. maja) šele je vzelo sodišče žensko v zapor, in sicer do predloga državnega pravdnništva le v začasno zavarovanje. Toda do 30. maja je bila ženska zaprta le

radi begosumstva, in šele 30. junija je sklenil preiskovalni sodnik v *B* dejati osumljenko v preiskovalni zapor po §-u 175 t. 3 k. pr. r. (nevarnost koluzije), o čemer pa je bila še le dne 3. junija obveščena. Kaj pa, ako bi se bila obdolženka zoper sklep pritožila na svetovalstveno zbornico?

Višje deželno sodišče v Gradcu, kateremu je bilo ta vprašanja rešiti, ker se je zoper preiskovalnega sodnika v *B* uvedla disciplinarna preiskava radi malomarnega prekoračenja roka po §-u 190 k. pr. r., je izreklo, da se ta rok ni pričel že dne 25. junija; kajti ako bi — ne glede na konkretni slučaj — vzrok zopora ne bila nevarnost koluzije, ampak kak drugi vzrok, ki bi sam ob sebi prenehal še le po preteku 2, oziroma 3 mesecev, onda bi se po tem času zapor radi nevarnosti koluzije sploh ne smel več izvesti. Tudi dan, na kateri je preiskovalni sodnik sklenil izreči preiskovalni zapor po §-u 175 t. 3 k. pr. r., ni merodajen za rok §-a 190 k. pr. r., ker ima ta določba izrecno v mislih dejanski zapor, ki lahko nastopi še le dokaj pozneje, kakor je bilo zaporno povelje izdano. Tudi dan, ko stopi sklep sodnika — po pritožbi obtoženca — v moč, ni merodajen; kajti pritožba nima odločilne moči (§ 114 k. pr. r.) in bi v slučaju, če se pritožba zavrne, podaljšala 2, ozir. 3 mesečni rok za toliko časa, dokler se pritožba ni rešila. Ostane torej za začetek koluzijskega zopora dan 3. junija, na kateri je bil zadevni sklep osumljenki prijavljen in na kateri se je dotedajšnji zapor radi begosumstva pravno in dejansko spremenil v zapor radi nevarnosti koluzije. — Potemtakem je pa rok dveh mesecev prenehal 3. avgusta, in je bilo obdolženko še isti dan izpustiti na prosto, ne pa še le 4. avgusta; kajti, da je pri določitvi zadnjega dne koluzijskega zopora uporabiti določbe o izvršitvi kazenskega zopora, je tem jasnejše, ako se upošteva splošno pravilo, da je »in dubio« vsako določbo razlagati v prilog obdolženke.

Vrhovno sodišče se pa ni strinjalo z odločbo višjega deželnega sodišča, ampak je izreklo, da se je pričela doba dveh mesecev že 25. maja (razsodilo discipl. senata vrh. sod. od 20. aprila 1906, št. 20196), kajti oblika in besedilo §-a 190 k. pr. r. z ozirom na trajanje zopora kvečjemu 3 mesece in pa to, da je bila obdolženka skraja le radi begosumstva v začasnem zava-

rovanju, ne dopuščajo smatrati za dan, na kateri je bila zaprta, drugega, nego 25. maja.

Škoda, da se vrhovno sodišče ni izreklo o razlogih, ki so višje deželno sodišče napotili, ne ta dan, ampak dan 3. junija smatrati za pričetek dobe po §-u 190 k. p. r.

Dr. M. D.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1906.

— (Osemdesetletnica gospoda Luke Svetca). Dne 8. t. m. je doteklo 80 let, da se je narodil v Podgorju pri Kamniku starosta kranjskih notarjev in znabiti tudi starosta slovenskih pravnikov sploh, gospod Luk a Svetec v Litiji. Praznovali so ta redki jubilej razni narodni krogi, da počaste moža, ki si je stekel preobilo zaslug na kulturnem in političnem polju slovenskem, — praznovali so ga pa tudi posebno slovesno njegovi stanovski tovariši. V nedeljo dne 14. t. m. so se zbrali v Ljubljani okolo gospoda jubilarja malone vsi kranjski notarji in notarski kandidatje. V Mestnem domu je bila ob 11. uri dopoldne slavnostna seja, katero otvarjajoč je predsednik not. zbornice g. P l a n t a n čestital g. jubilarju, ki je že 34 let dika kranjskih kolegov in že 24 let neprestano član notarske zbornice. Nato je imel g. notar H u d o v e r n i k slavnostni govor, v katerem je z izbranimi besedami slikal delovanje in zasluge g. Svetca kakor notarja, pisatelja in narodnega zastopnika. Zanimivi so bili zlasti spomini: da je g. Svetec znabiti še zadnji pri življenju izmed tistih, ki so l. 1849 poslušali slovenska pravna predavanja v Ljubljani; da je g. Svetec pomagal pri slovenskem prevodu obč. drž. zakonika in pri prvih slovenskih izdajah državnega zakonika, da je l. 1861 z županom Ambrožem in drjem. Costo osnoval »pravoznansko društvo« v Ljubljani. Ganljivo se je zahvaljeval g. Svetec za te ovacije in poudarjal, da je sedanji notarski red bil sklenjen, ko je bil on državni poslanec, in da je tedaj o predlogi poročal dr. pl. Stremayr, prvi in zadnji vplivni zagovornik notarskega stanu. — Popoldne ob 1. uri se je v »Nar. domu« pričel slavnostni banket, ki je trajal na splošno zadovoljnost udeležencev do večera. Bilo je mnogo lepih in izbranih zdravijc. Predsednik g. P l a n t a n je nazdravljaval g. jubilarju in njegovi gospe soprogi, ki je bila navzoča; prav tako g. notarski kandidat K r e v e l j v imenu not. naraščaja. G. notar H u d o v e r n i k je posebej proslavljaval politične zasluge g. Svetca in omenjal med drugim, da je g. Svetec prvi uvedel v svojo pisarno slovensko uradovanje, in končno vzkliknil, da zasluži g. jubilar biti imenovan »pater patriae«. G. notar dr. S c h m i d i n g e r je deloma v resni, deloma šaljivi besedi napijal nav-